

De toekomst van Food & Geitenhouderij

En hoe daar op in te spelen....

Martijn Rol, Sectorspecialist Food
Jeroen van den Hurk, Sectorspecialist Veehouderij
Januari 2020

StudieClub

Geitenhouderij
Zuid-Nederland

Rabobank

Programma voor vanavond

- De komende sessie
 - Even kort voorstellen
 - Trends van boer tot bord, hoe te onderscheiden in food?
 - Ontwikkelingen in de geitenhouderij, kansen benutten!

Even voorstellen

toscan van Google Foto's

Even voorstellen

Martijn Rol

Sectorspecialist Food at Rabobank

Contact en info

www.rabobank.nl/food

Rabobank Foodzone

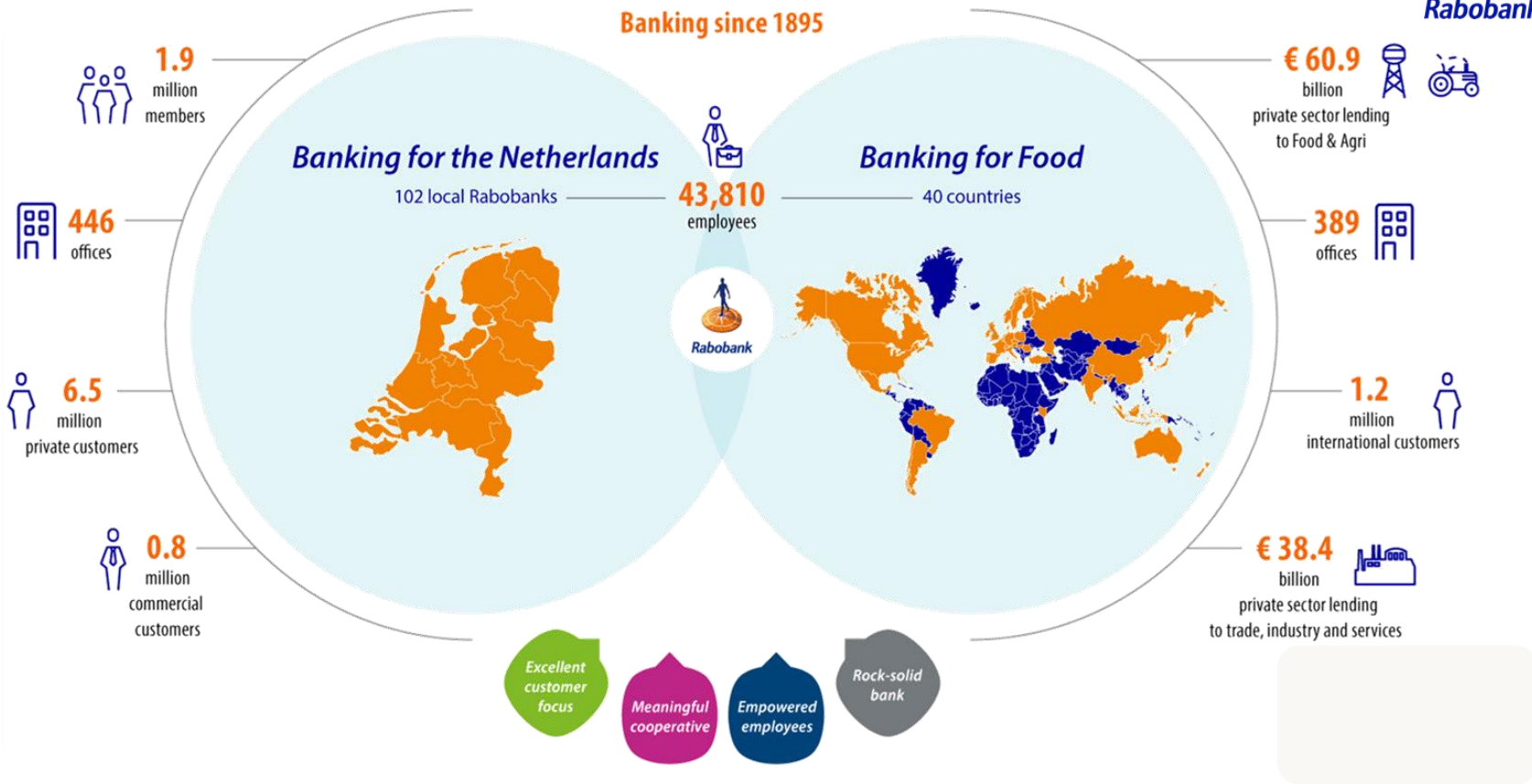
@MWMRol

Even voorstellen

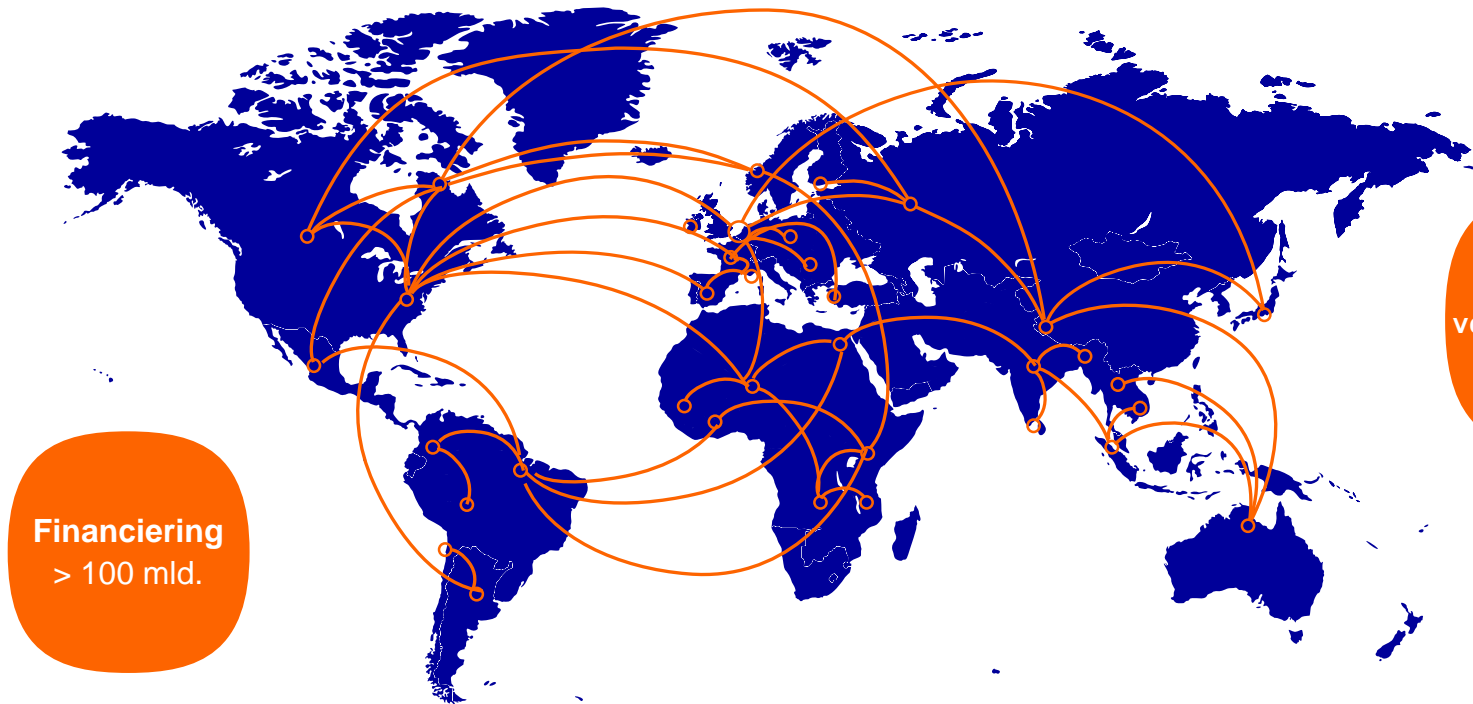

Rabobank

Banking since 1895

Wereldwijd actief in food & agri

Financiering
> 100 mld.

Rabobank is
vertegenwoordigd
in 40+ landen

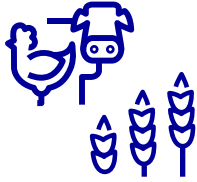
Bediening alle schakels in de keten

Veevoer,
veredeling en
genetica

Primaire
sector

Handel &
export

Verwerkende
industrie

Retail
Horeca

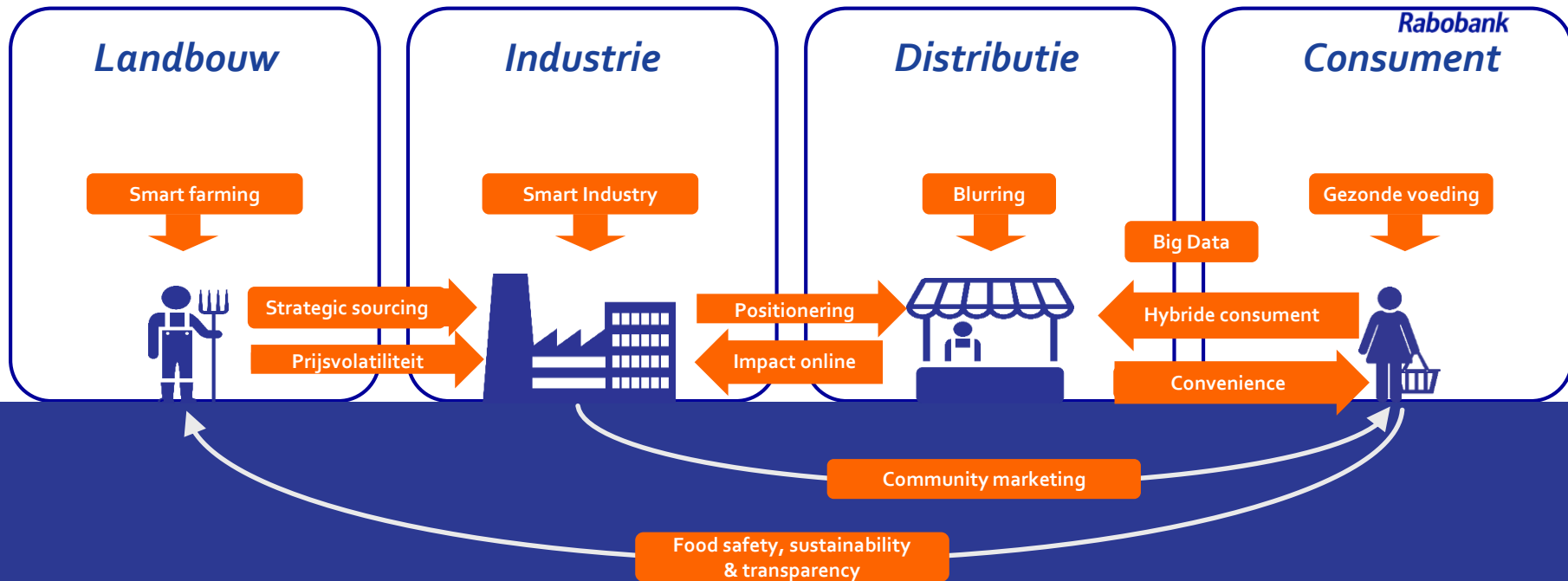

Consument

Financiële producten, kennis en netwerken

Kennis: de hele keten in beeld

Ambities Rabobank

Onze klanten helpen in de transitie naar een duurzamere, gezondere en eerlijkere voedselketen

1. Ondernemerschap & innovatie stimuleren
2. Versterken kringlooplandbouw
3. Verbeteren biodiversiteit
4. CO₂ emissies reduceren
5. Voedselverspilling verminderen

cr'sp

Thuisbezorgd.nl

Trends van boer tot bord

Hoe te onderscheiden in food?

Martijn Rol, Sectorspecialist Food

Rabobank

Disruptie: het woord van de 21^e eeuw

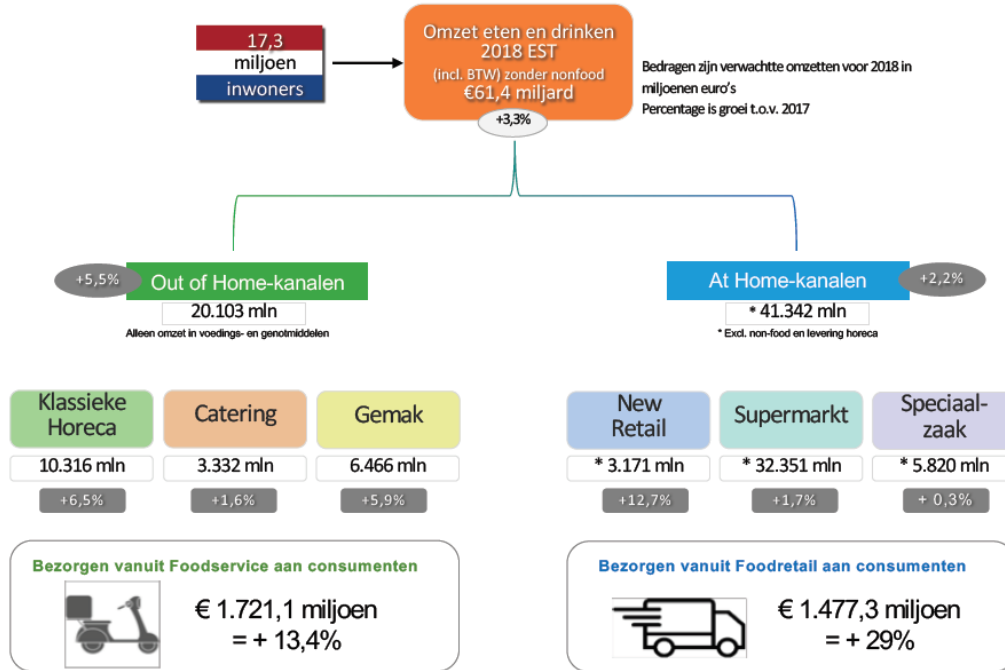

Maar wat vind jij? In 2030...

- ... gaan > 30% van onze boodschappen via online kanalen
- ... is de voedselketen 'local 2 local' in een omtrek van max 800km
- ... is de supermarkt meer horeca dan retail
- ... eten we $\frac{1}{3}^e$ minder vlees per persoon
- ... is geitenmelk populairder dan koeienmelk

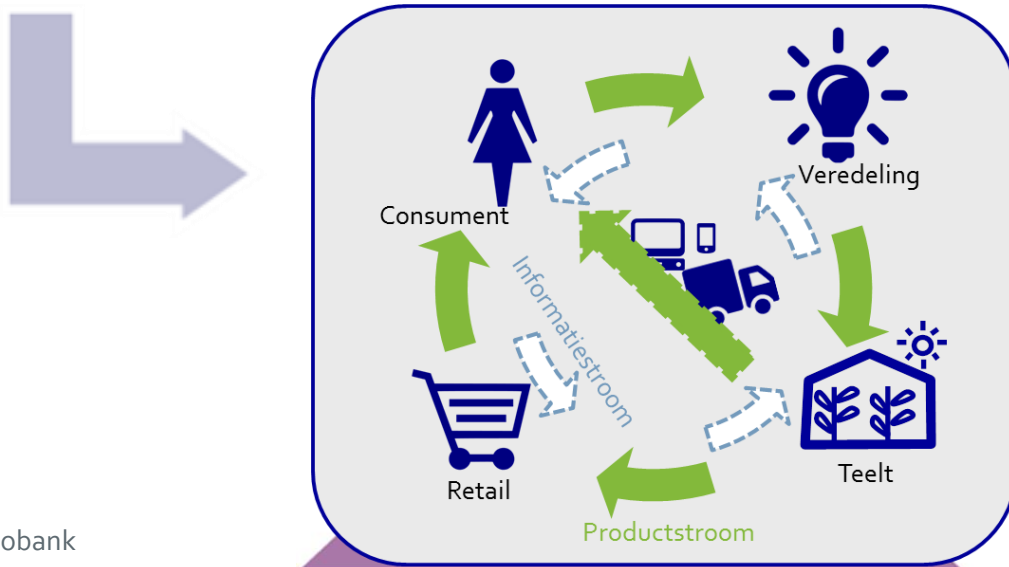
We gaan niet meer eten, wel anders...

■ Verzadigde markt

- Beperkte groei van de vraag
 - Foodretail belangrijkste afzetkanaal
 - Horeca groeit sterk, branchevervaging
- Anders eten
 - Meer buitenshuis en onderweg
 - Meerdere momenten op de dag
 - Meer voorbereid, -gekookt, -gesneden
 - Hybride consument: premium v/s standaard
- Duurzamer
 - Transparantie
 - Dierenwelzijn
 - Impact milieu, leefomgeving, klimaat

De traditionele keten verandert...

Wie heeft er verbinding met de consument?

Verbinding met de consument...

Radicale
Transparantie

Gezondheid

Hybride consument

Verduurzaming

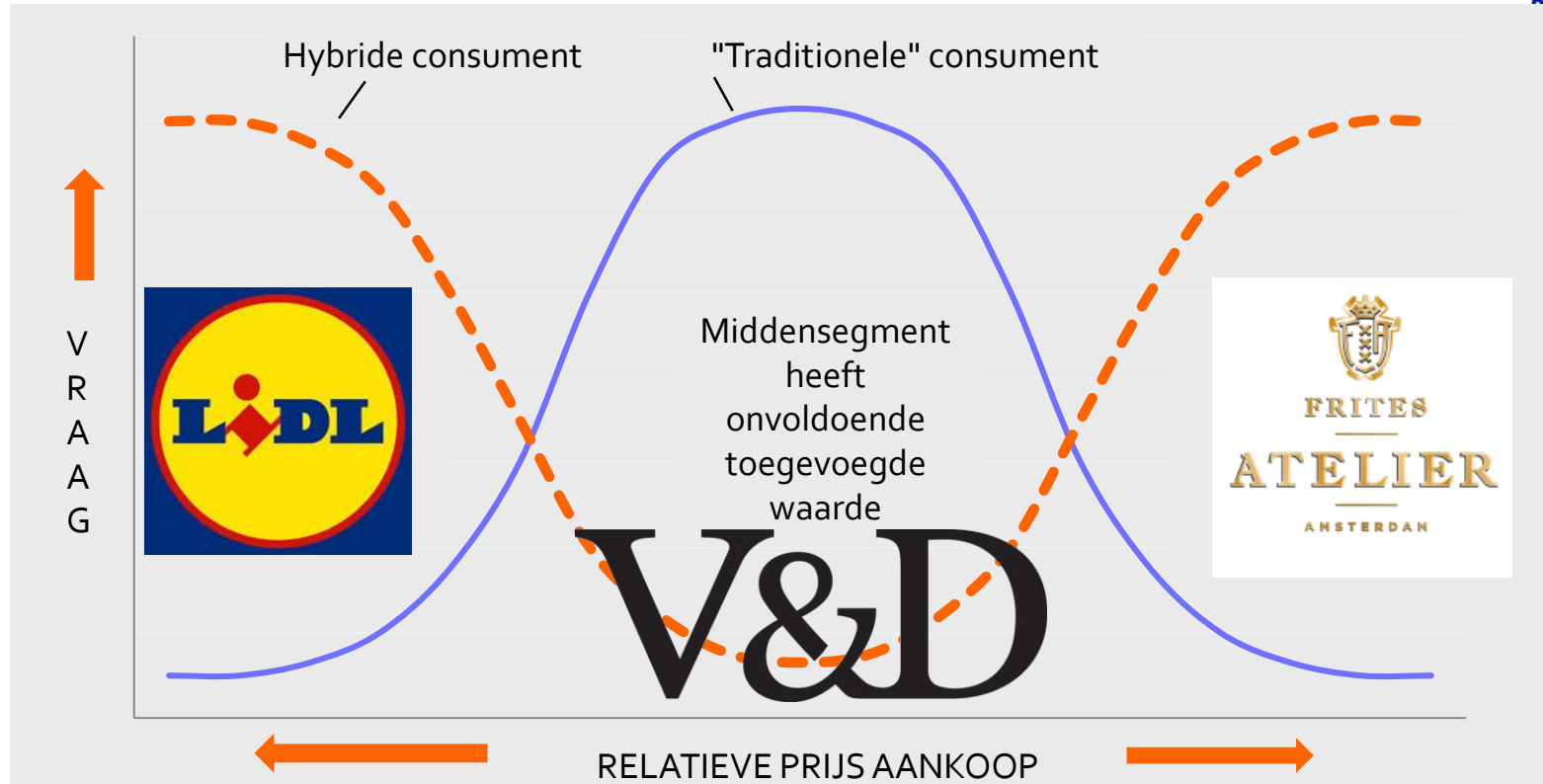

Gemakmaximalisatie

Hybride consument: groei in niches

Rabobank

Verbinding met de consument: online

Rabobank

Meer retailer controle: 24/7 delivery, 100% quality

Andere marketing:
online community
directe verbinding

Ander schap: unlimited SKU's

Complexiteit:
consistentie, verpakking,
rijpheid, flexibiliteit, kleine
drops

Ketenverkorting

Meer concurrentie

Traditionele keten

Online keten

Verbinding met de consument: blurring

Food landschap wordt steeds diverser

Branchevervaging: stelt andere eisen aan product, afhankelijk van wanneer het gekocht, bereid en gegeten wordt

Vershof

Ambulant

Horecaplein

Superspecialist

To go

Supermarkt

E-Commerce

FoodTrucks

Markthal

FoodExperience

Verbinding met de consument: 'beleving'

Rabobank

YOGHURT BARN

TM

Beleving:

- Unieke smaken: exotischer, krachtiger, puur, meer mixen
- Uniek verhaal: duurzaam, ambacht, transparant
- Belevingselementen in verpakking, product, marketing

Verbinding consument: personalisatie

Rabobank

Lifestyle

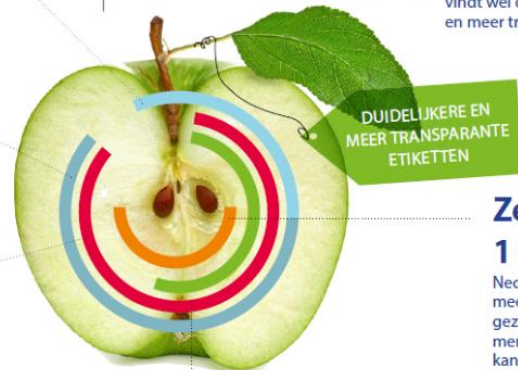
94% van de Nederlanders kijkt naar de bijdrage van voedsel aan diens gezondheid.

2/3 -toch geeft maar tweederde van deze mensen aan voldoende kennis te hebben om te bepalen of een product echt gezond is.

van de mensen die gezonder zijn gaan eten heeft 86% bewust minder 'ongezonde' voeding gekocht.

86%

72% Het etiket is voor 72% van deze consumenten de belangrijkste bron van informatie. Maar men vindt wel dat het etiket duidelijker en meer transparant moet.

Zeker 1 OP de 2

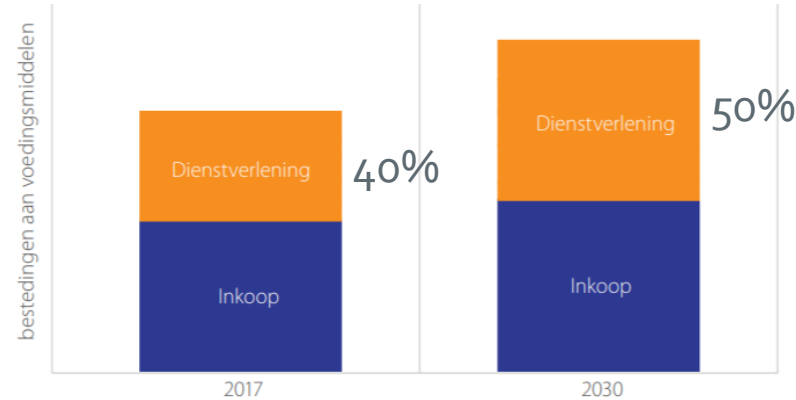
Nederlanders is bereid meer te betalen voor gezonde voeding als men daarmee ziektes kan voorkomen.

55% ...is het afgelopen jaar gezonder gaan eten

in: GfK, Rabobank, 2016

Voeding als lifestyle: personalisatie, meer differentiatie, bewuster, experimenteren, meer delen, gezonder

Food wordt meer Dienstverlening

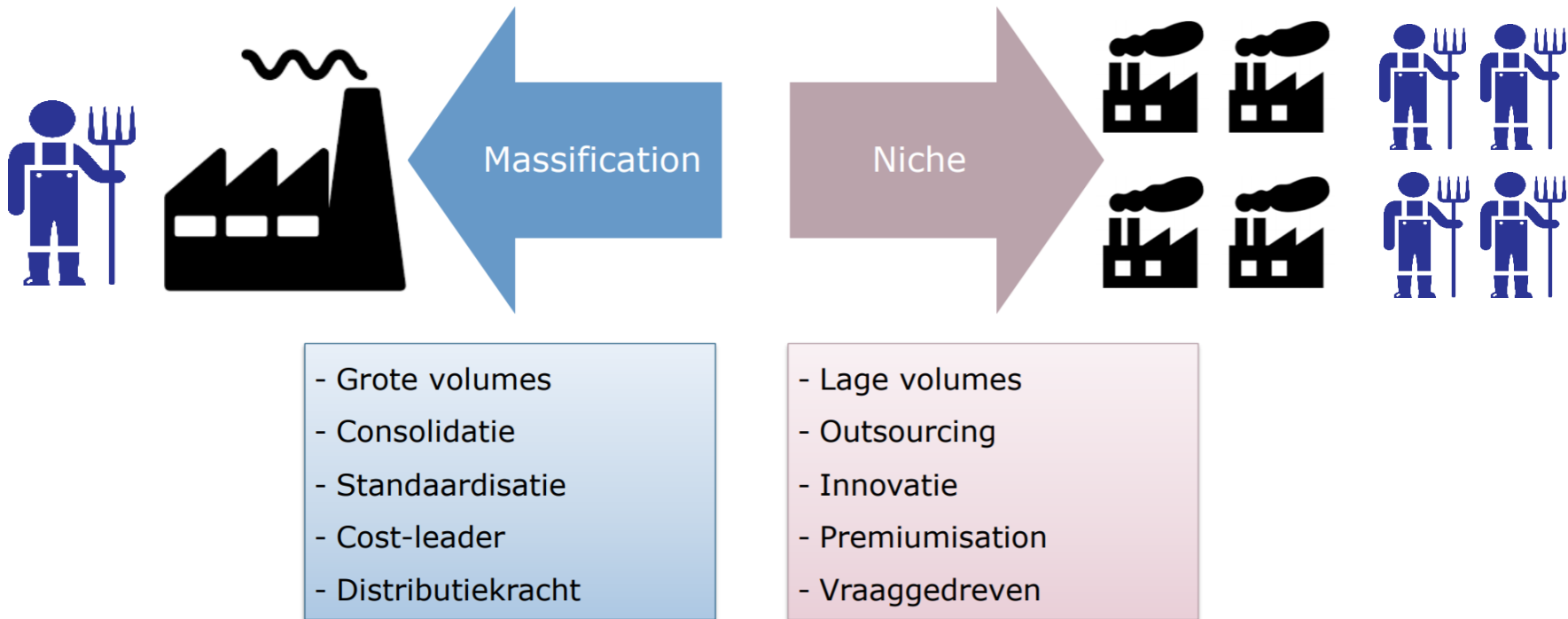

Bron: FSIN, CBS, Euromonitor, Rabobank 2018

Bron: FSIN, Amadeus, Rabobank 2017

We gaan niet meer voor het product betalen, maar wel voor de dienstverlening er om heen:
meer service, meer gemak, meer beleving, meer thuisbezorgd

Strategische keuzes producent

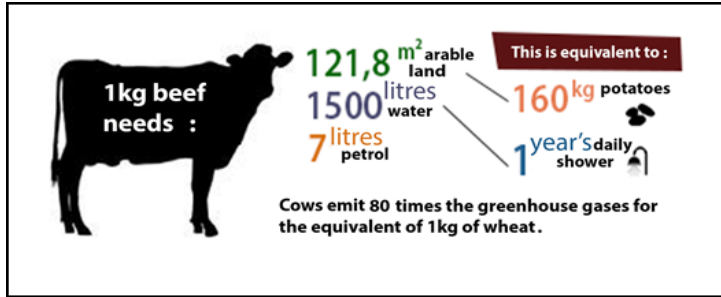

Duurzamer wordt basisvoorwaarde

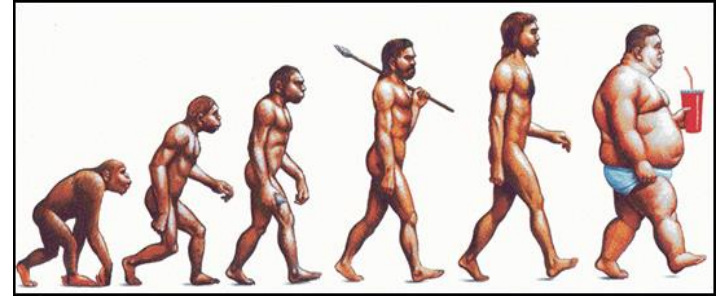

Rabobank

1

3

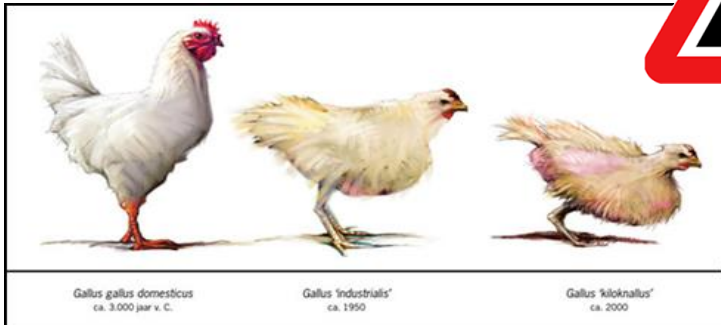

Milieu, klimaat & leefomgeving

Gezonder

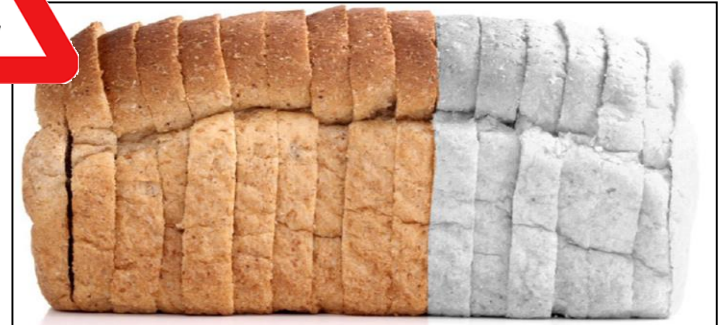
2

5

4

Dierenwelzijn

Voedselverspilling

Duurzame kansen in food

eerlijk over eten
Voedingscentrum

Eten op Maat

Box 1: 68% van de Nederlanders heeft de afgelopen zes maanden biologische producten gekocht

Nederlanders kiezen vooral voor biologische voeding omdat het **gezonder en beter voor het milieu** zou zijn.

Bron: GfK consumentenonderzoek in opdracht van Rabobank, september 2016

Groei Biologisch

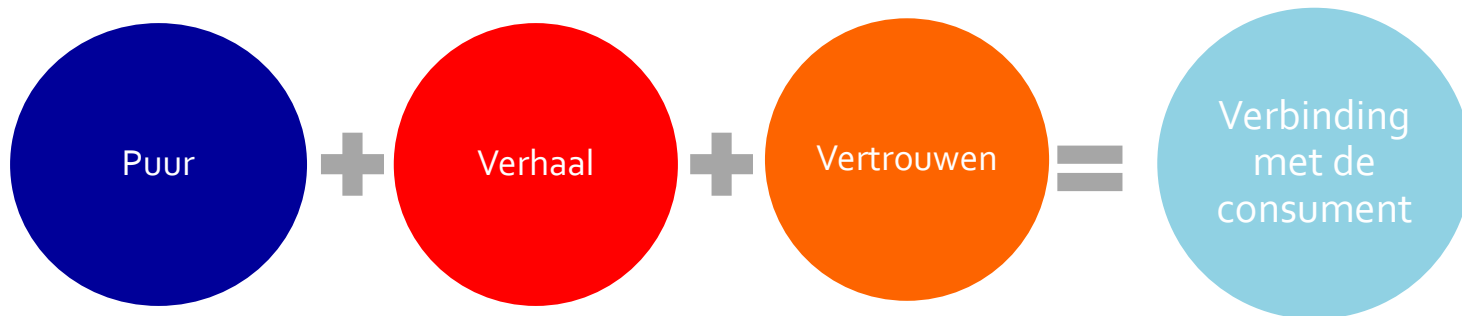

Flexitariërs

Local 2 Local

Duurzame kansen in agri-food

Minder bewerkt en geen:

- *Gluten, lactose, suikers*
- *GM ingrediënten*
- *Kunstmatige kleur- en smaakstoffen of toevoegingen*
- *Hormonen, antibiotica*

Eerlijk & Natuurlijk:

- *Biologisch & Buiten*
- *Lokaal, Korte Ketens*
- *Vers & ambacht*
- *Dierenwelzijn*
- *Duurzame inkoop*
- *Het juiste verhaal*

Transparant:

- *Gecertificeerd*
- *Duurzaam*
- *Fairtrade/Keurmerken*
- *Herkomst in beeld*
- *Gezond(er)*
- *Merk / Concept*

Groeikansen!

- *Groeiende vraag; 'Big food' groeit 1%, v/s >5% voor kleinere disruptieve bedrijven in niches en premium*
- *Met name hoger inkomens, millennials en ouderen*

Welke strategische keuzes kan je maken?

Vijf strategieën

1. *Kostenbesparing*
2. *Opschalen, overnemen of specialiseren*
3. *Samenwerken en ketenintegratie*
4. *Groeikanalen: gemak, duurzamer, gezond*
5. *Innovatie: nieuwe producten & technieken*

Ontwikkelingen in de sector

Kansen benutten

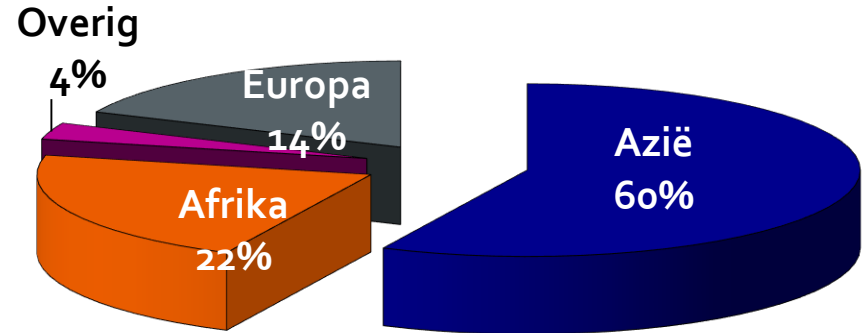
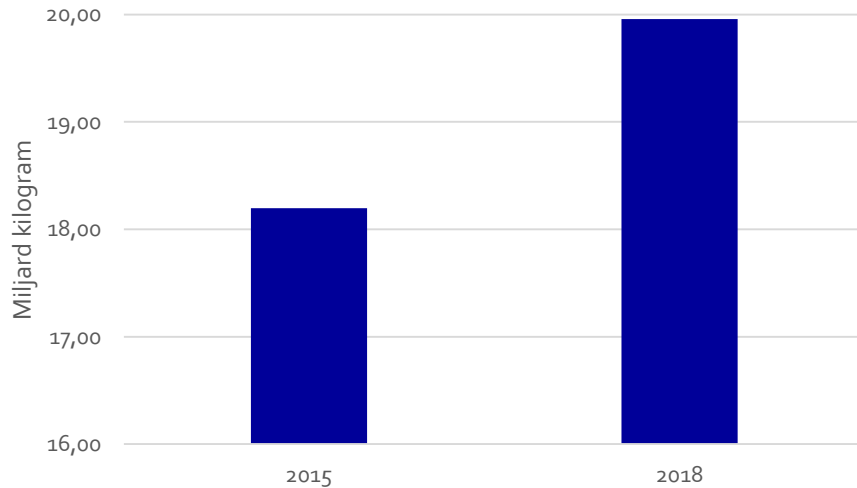

Rabobank

Wereldwijd: 20 miljard kg geitenmelk

Wereldwijde productie geitenmelk

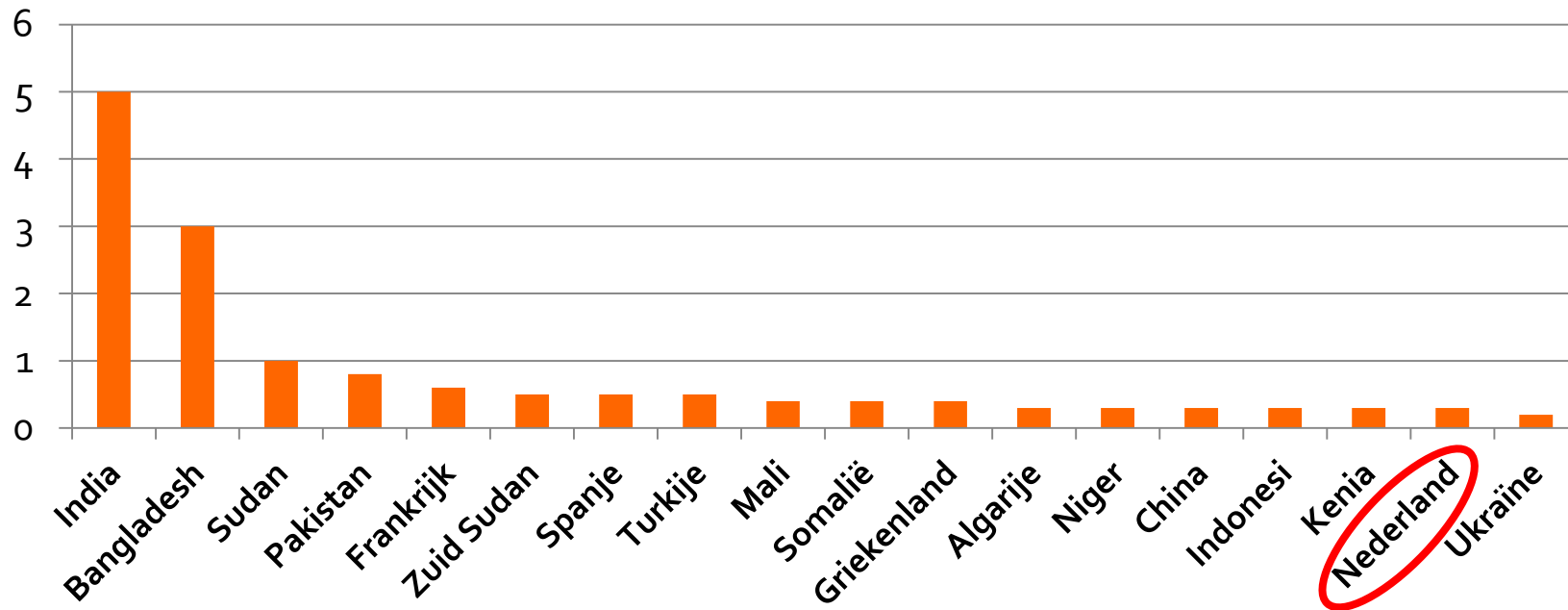

Bron: ZuivelNL, Rabobank, 2017

Top 20 productielanden geitenmelk

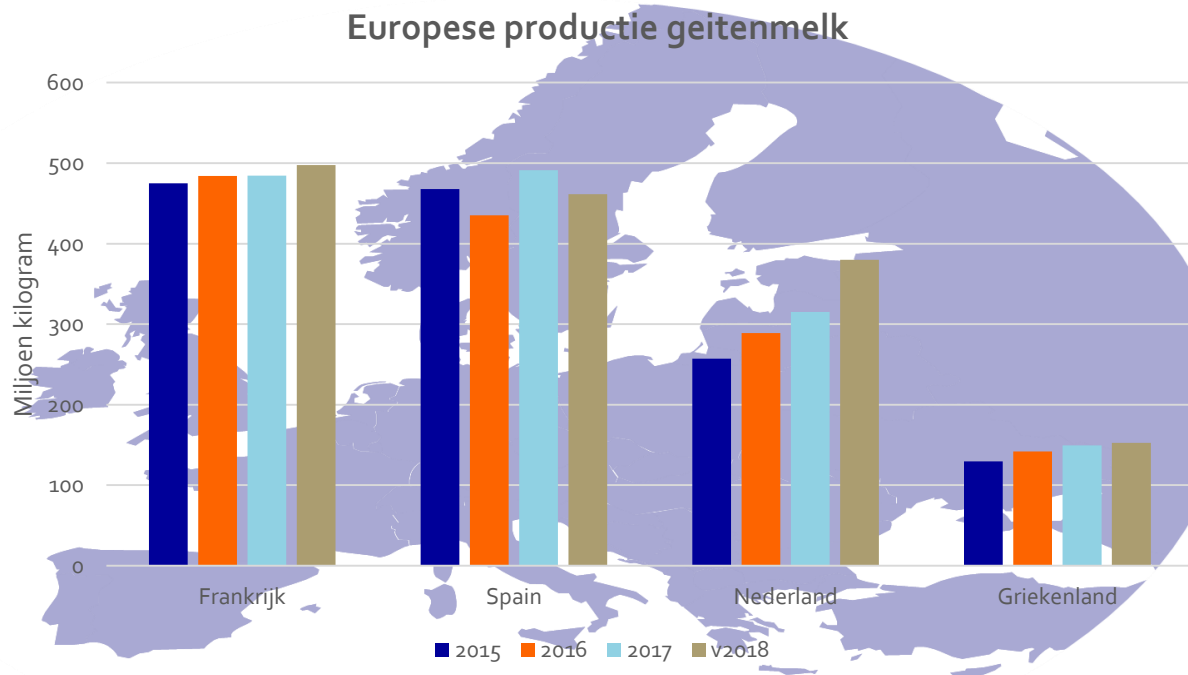
Miljard kg

EU: 2,3 miljard kg geitenmelk

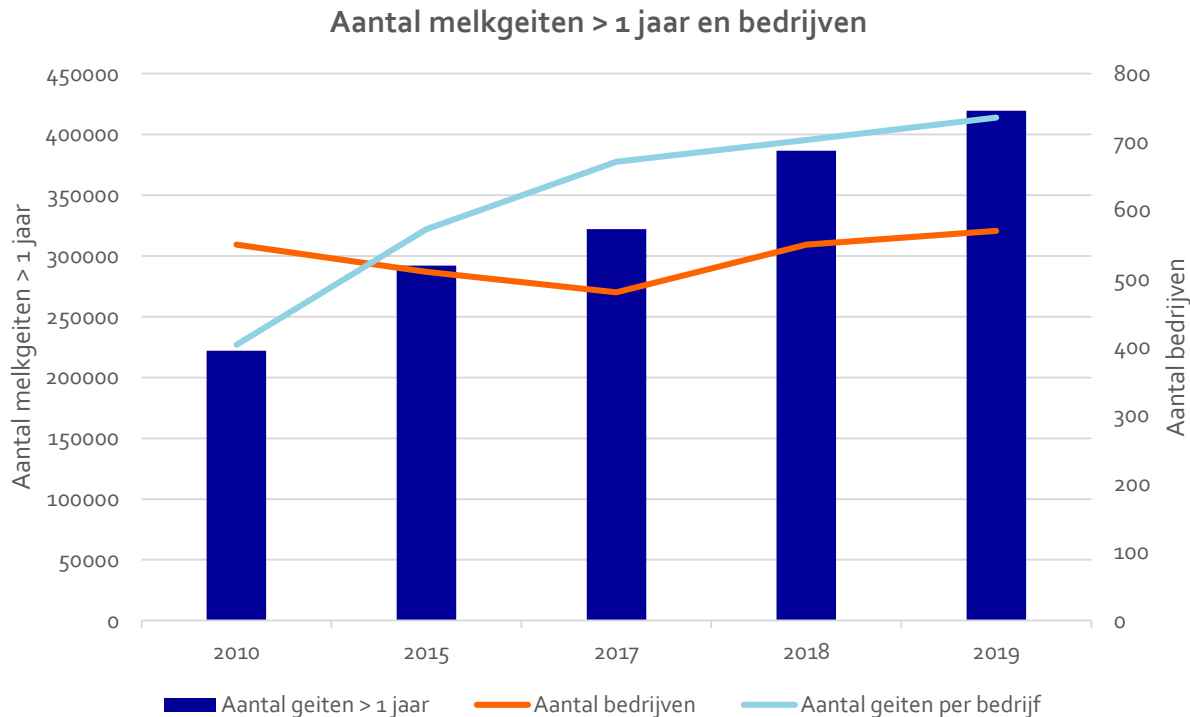

Rabobank

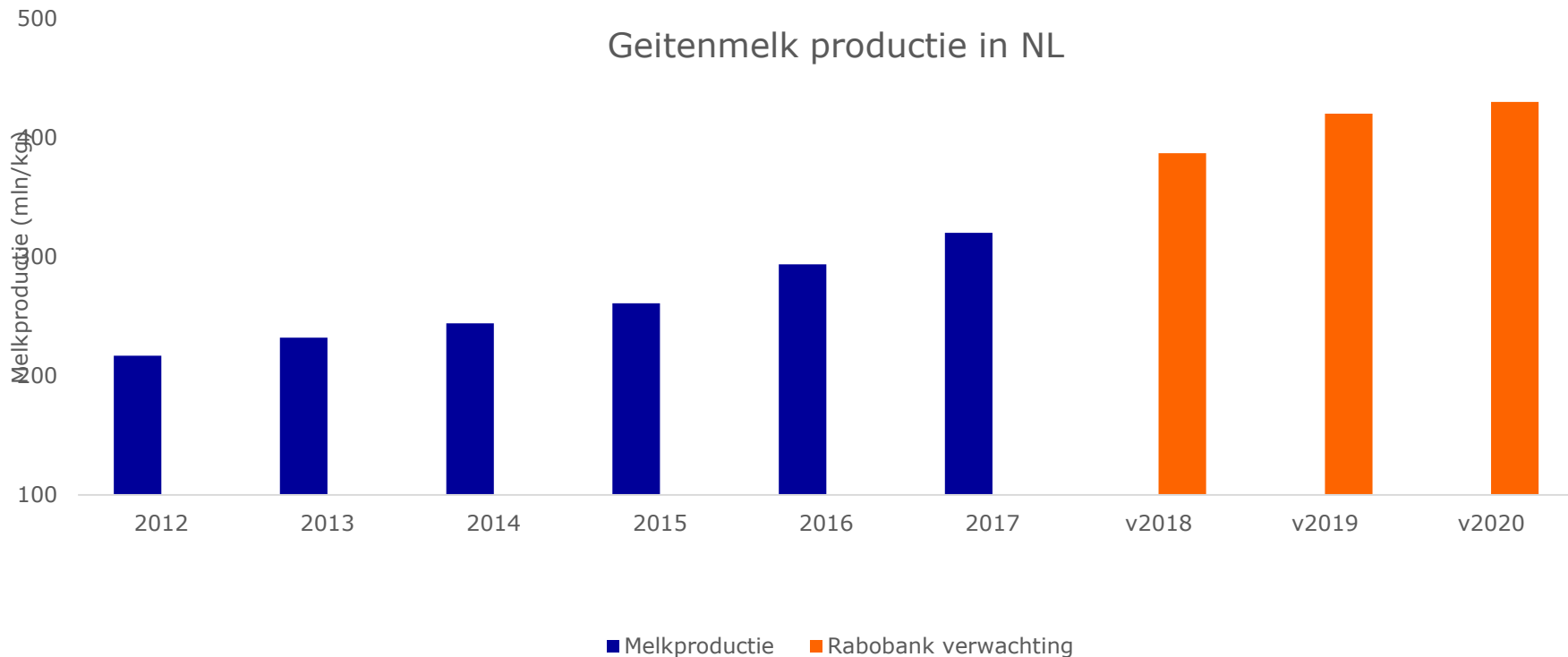

4 landen produceren 65% van het Europese volume

In ruim 15 jaar een professionele sector

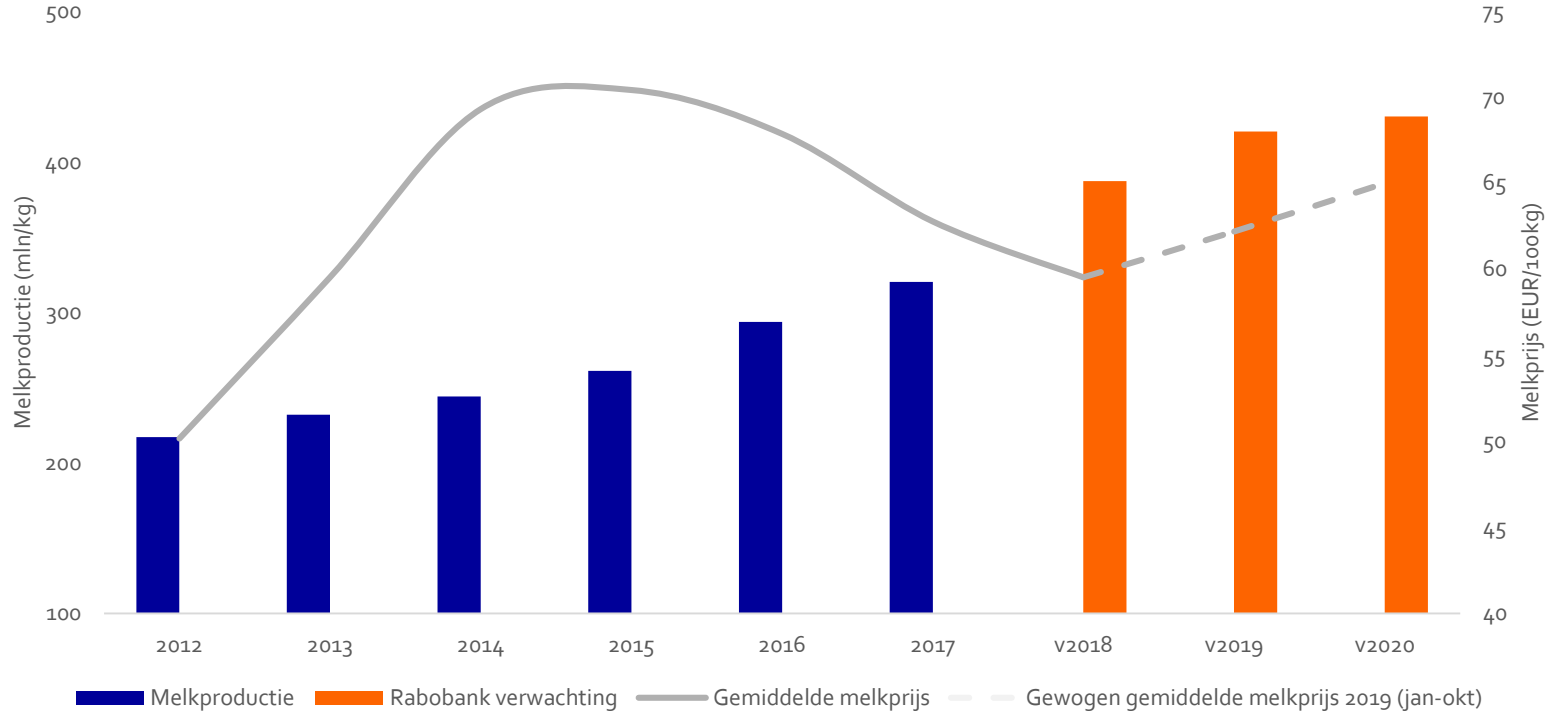

Productie geitenmelk in NL hard gestegen, vanaf 2020 vlakt deze af

Geitenzuivel heeft een stevige marktpositie

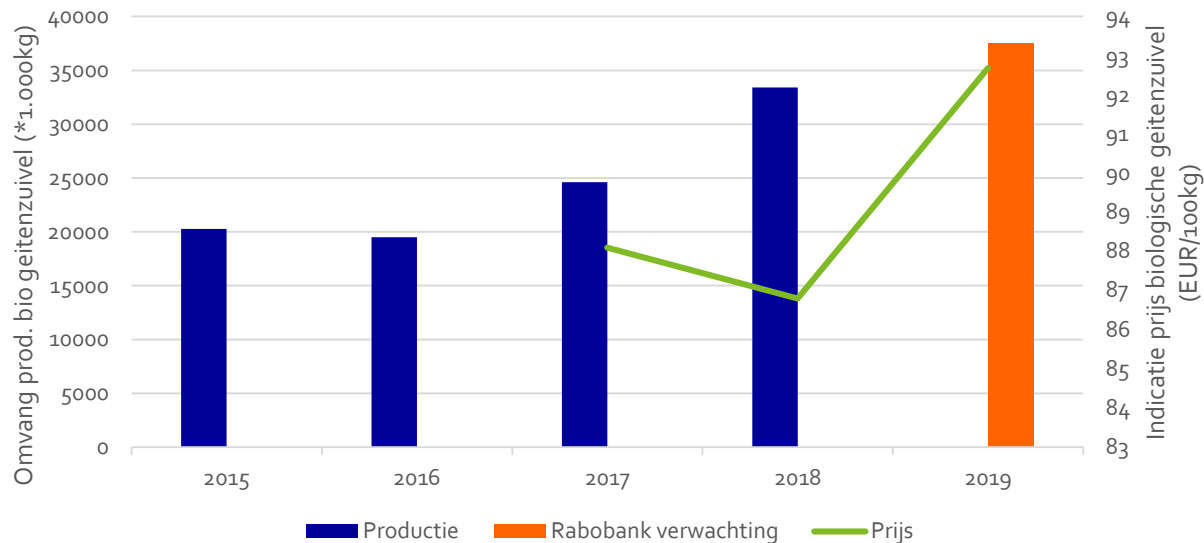
De bodem in de markt lijkt gevonden

Bron: Vakblad Geitenhouderij, ZuivelNL, CBS, Rabobank, 2020

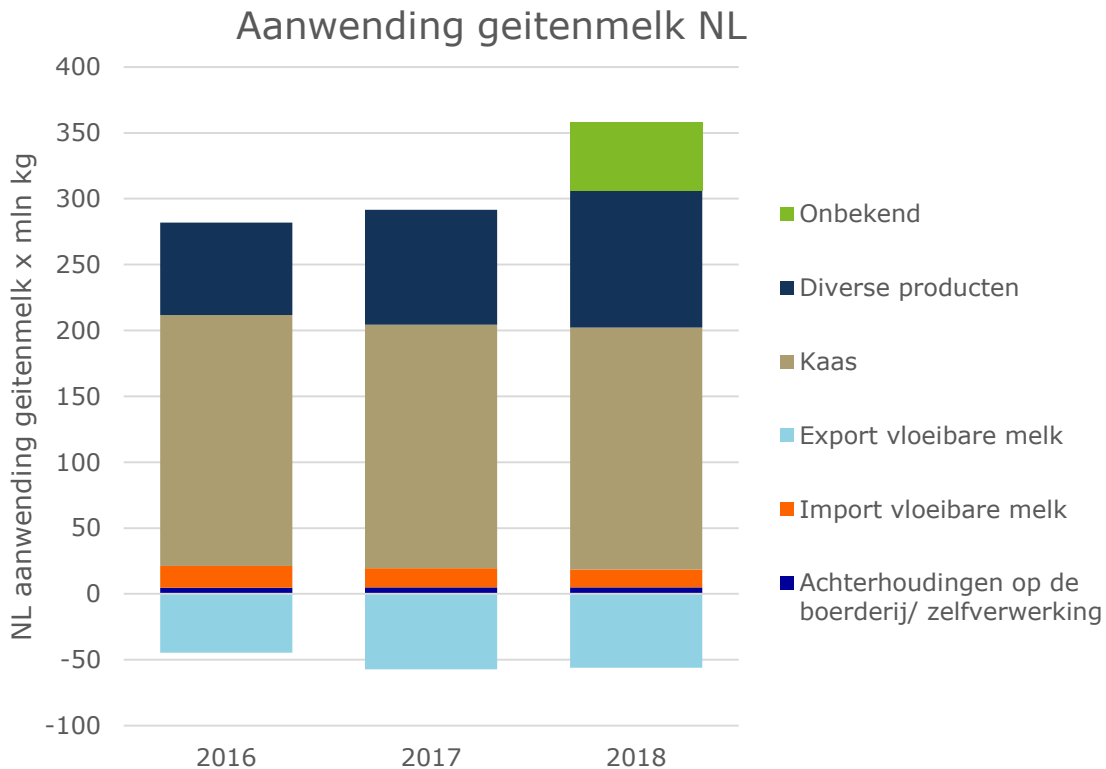
Bio volgt groei

Productie biologische geitenzuivel

Bron: CBS, marktinformatie, bewerking Rabobank, 2020

Waar gaat de geitenzuivel naar toe?

Ontwikkeling in geitenzuivel; diversiteit aanbod neemt toe

De sector voorop

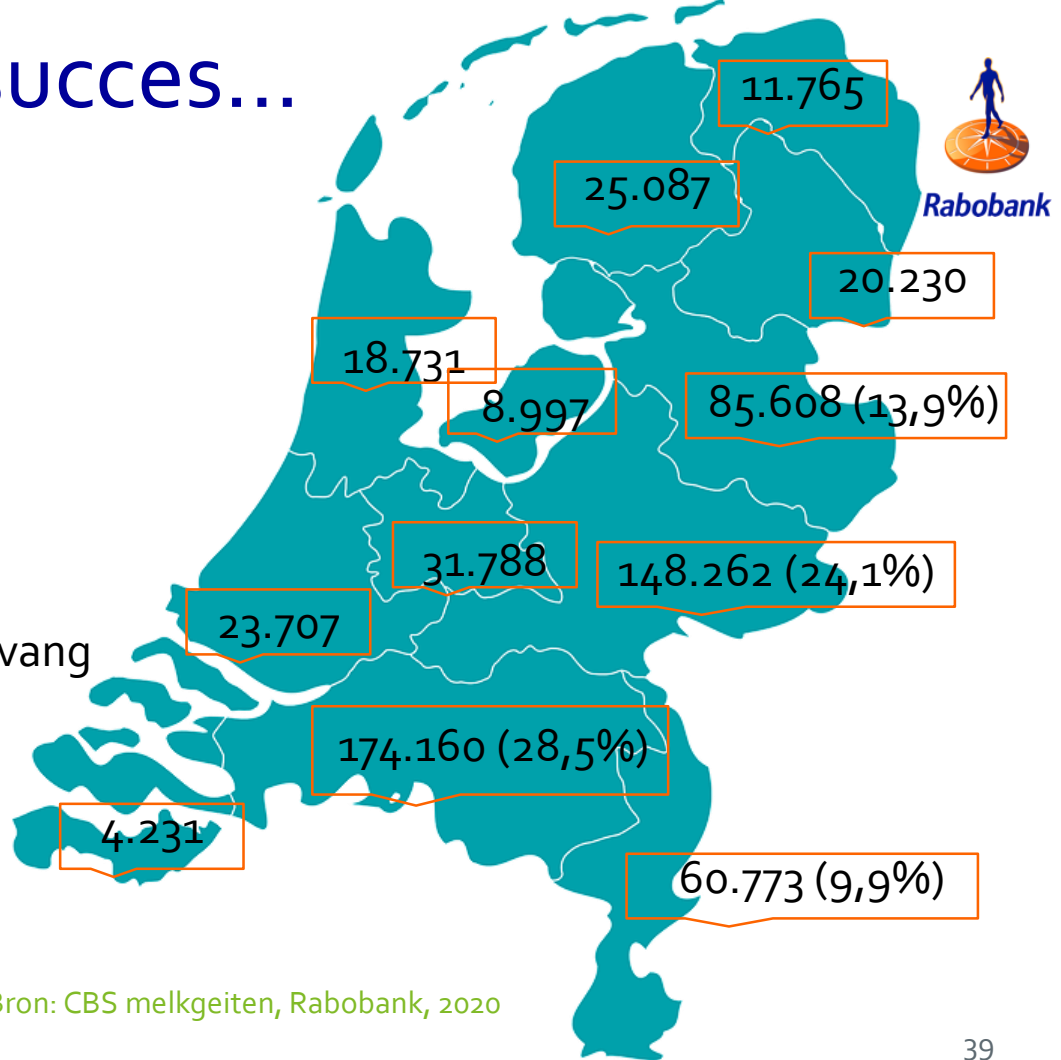
Op naar een duurzame toekomst

Rabobank

De keerzijde van succes...

- 2/3e sector in drie provincies
- In 2019 t.o.v. 2018: 5% groei
- VGO onderzoek 3^e fase
- Geitenstop voor >90% sectoromvang
- Ontwikkelingsruimte na 2022?

Bron: CBS melkgeiten, Rabobank, 2020

Nieuwe kaders verduurzaming!

- Van kostprijs denken naar efficiënt grondstofgebruik
 - Kringloopgedachte
 - Regionale grondstoffen
 - Integraal Duurzame Stallen (Emissie arm)
 - Ruimte voor natuurlijk gedrag/specifieke behoeftes
 - Energie arm
- Verantwoorde Consumptie en Productie

Provincie Noord-Brabant

Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden
Nederland als koploper in kringlooplandbouw

Uitdaging samenleving en overheid

Wet- en regelgeving:

- Dierenwelzijn (uitval)
- Mest (nog geen fosfaatplafond voor geiten)
 - Keurmest; heeft u zich al geregistreerd?
- Maximum bedrijfsomvang?

<i>Kwartaal</i>	<i>Signaleringsgebied</i>	<i>Actiegebied</i>
<i>2018 kw 4 t/m 2020 kw 3</i>	<i>> 12,3% - 19,6%</i>	<i>> 19,6%</i>
<i>Vanaf 2020 kw 4</i>	<i>> 9,3% - 12,3%</i>	<i>> 12,3%</i>

Imago:

- Q-koorts en andere ziekten (Gezondheidsstatus)
 - Cl en CAE vrij
- Aaibaarheidsfactor geit
- Plan van aanpak Welzijn Geitenbokjes

Instrumenten van de sector voor verduurzaming; basis voor succes!

- **Kwaliteit** The logo for "Kwaliteit" (Quality), consisting of a blue square frame containing a stylized white goat head, with the word "KWALITEIT" in blue capital letters below it.
- **Duurzame Geitenzuivel Keten** (100% deelname in 2022)
 - Diergezondheid en Dierenwelzijn
 - Welzijn
 - Geitenbokjes (duurmelken, I&R systeem, Geitenvlees)
 - Antibioticagebruik
 - Zoönose
 - Energie en klimaat
 - Kringlooplandbouw
 - Biodiversiteit
 - Volksgezondheid
 - Imago/landschappelijke inbedding

Innovatie

- **Houderij systemen**
 - Automatisering
 - Aanpak bij de bron
- **Smart farming**
 - Robotisering
 - Sensortechnology
- **Big Data**
 - Legitimatie
 - Efficiëntieverbetering
- **Blockchaintechnology**
 - Productpaspoort

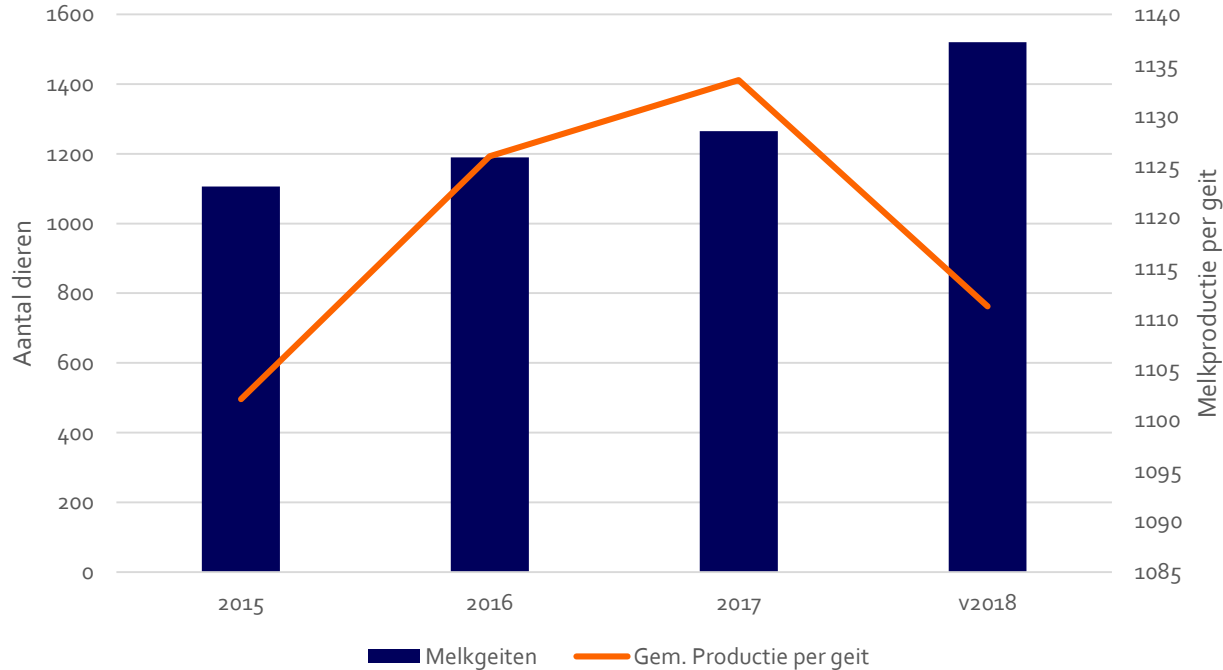
Resultaatanalyse

Ruimte voor groei

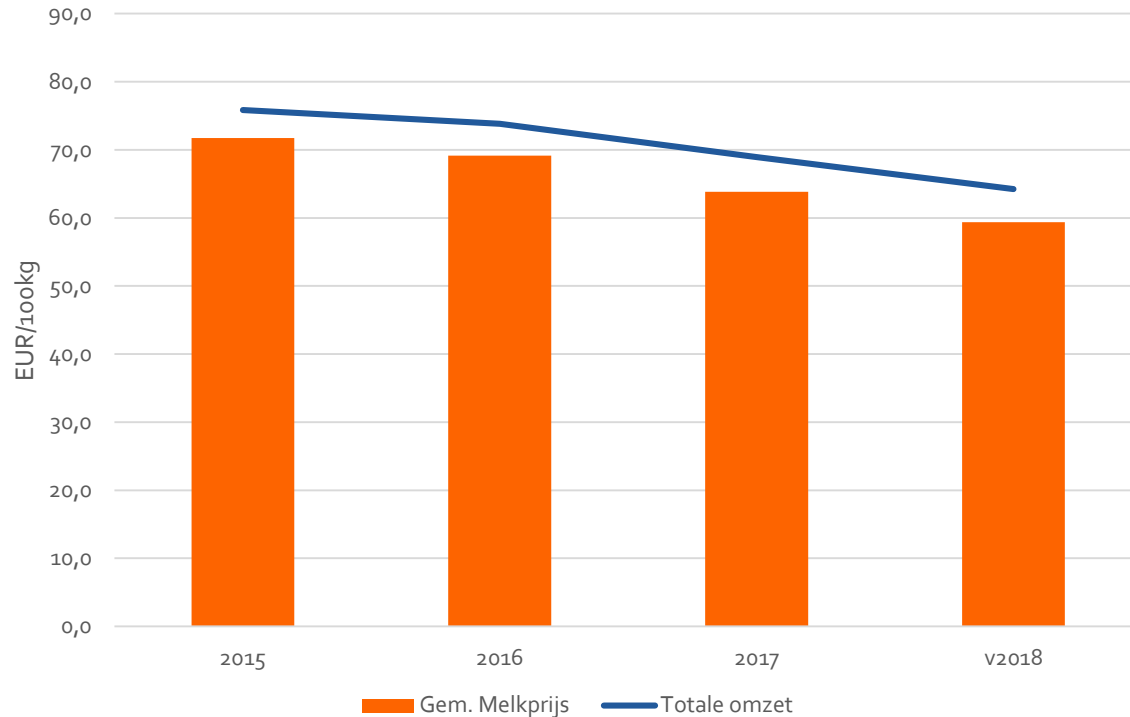

Rabobank

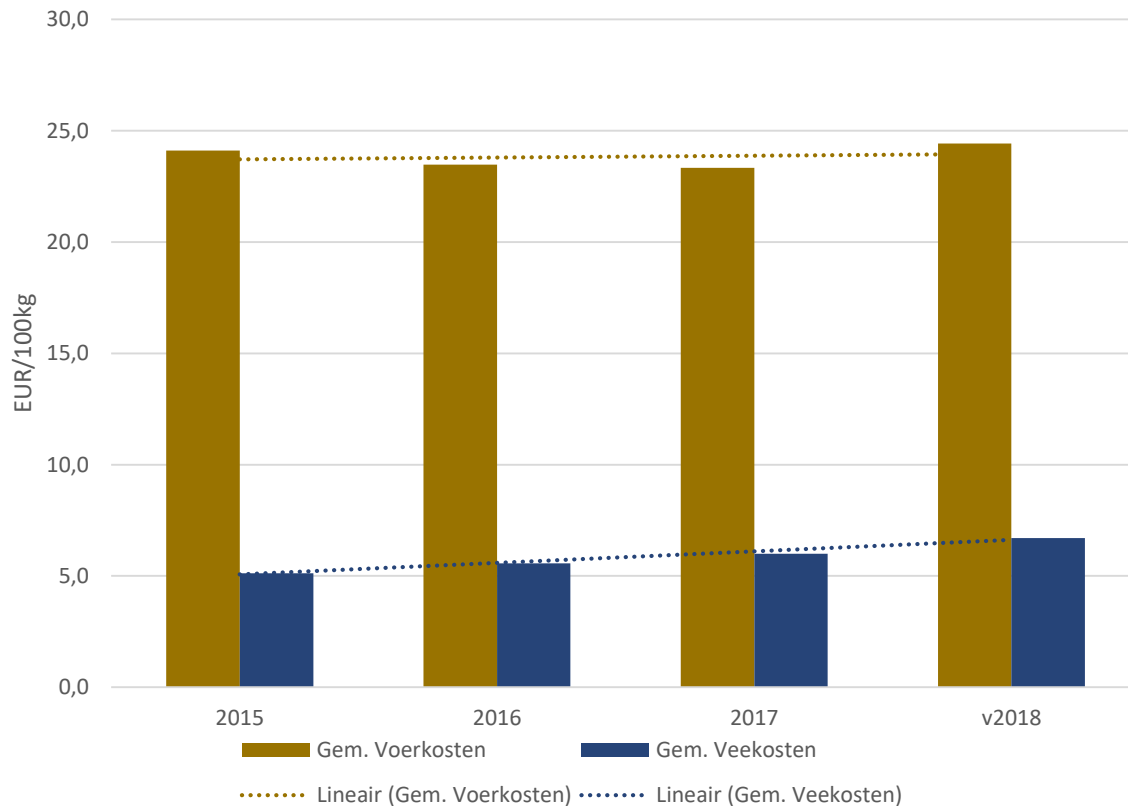
Omvang van de bedrijven in de financiële analyse neemt verder toe.

Omzet met ruim 10 cent per kg melk afgenomen in vier jaar tijd

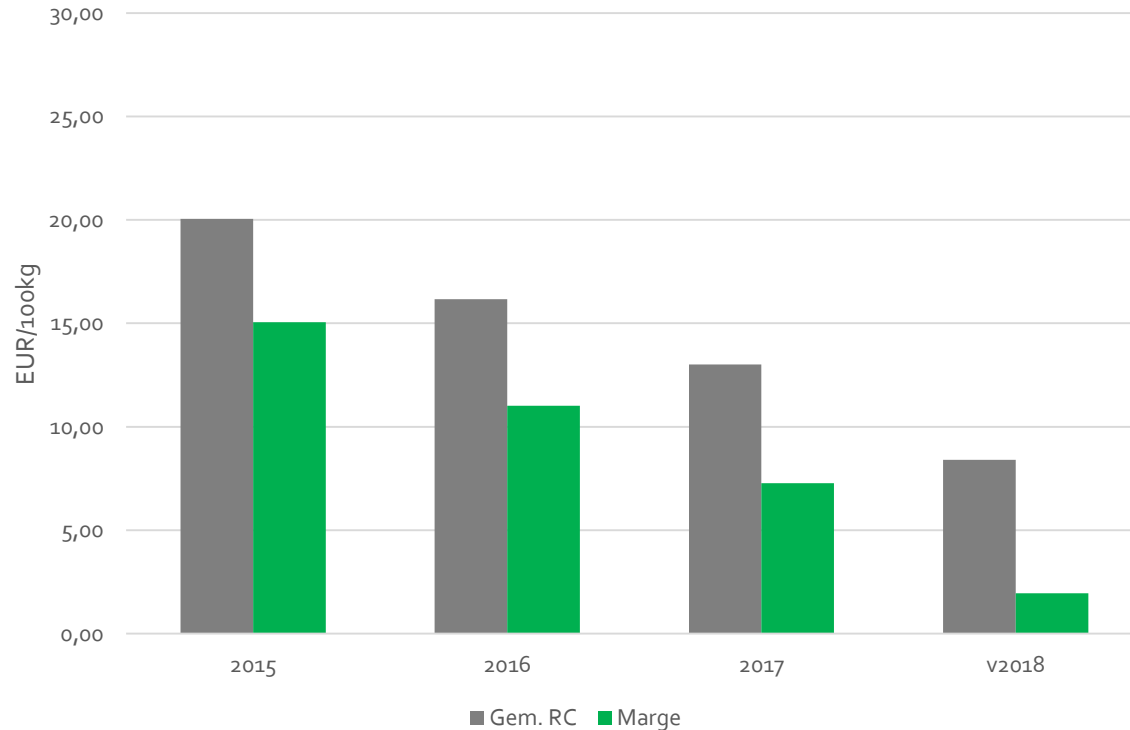

De toegerekende kosten lopen licht op

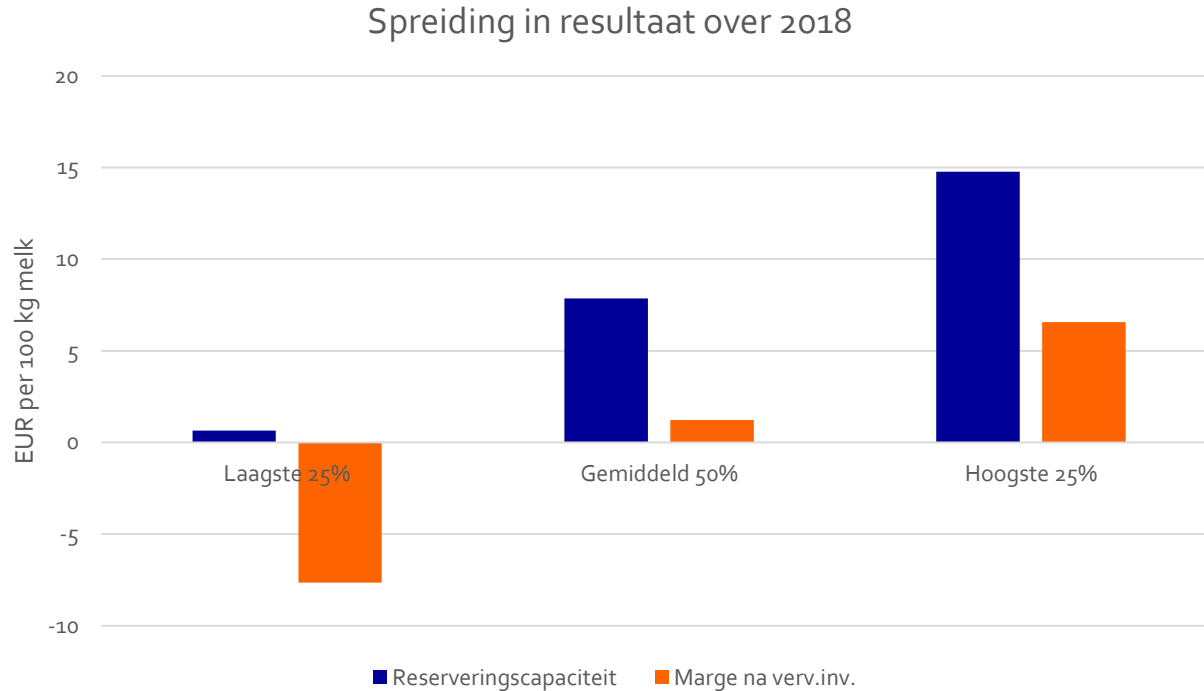
Source: Rabobank, 2020

Marge komt onder druk bij een gemiddelde melkprijs van ruim 59 cent!

Source: Rabobank, 2020

Spreading in resultaat is groot!

De sector heeft de sleutel zelf in handen

- Vraag naar geitenmelk blijf toenemen
- Realiseer de 100% deelname in DGZK
- Certificering en transparantie zijn key voor behoud succes
- Benut de gezamenlijke kracht om ontwikkeling van emissie arme systemen te realiseren
- Blijf doorgaan in de transitie naar duurzaamheid
- Blijf scherp op het resultaat
- Groei door te optimaliseren

Succes!

Jeroen van den Hurk
Sectorspecialist Veehouderij
Rabobank Nederland
Jeroen.van.den.Hurk@rabobank.nl
+31 (0)6 22 73 48 73

